

Föreskrifter om ändring i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2014:2) om beredskap vid kärntekniska anläggningar;

SSMFS 2018:26

Utkom från trycket

den 31 maj 2018

beslutade den 24 maj 2018.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreskriver med stöd av 4 kap. 9 § strålskyddsförordningen (2018:506) och 20 a och 21 §§ förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet i fråga om Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2014:2) om beredskap vid kärntekniska anläggningar

dels att 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1 och 3 §§, 2 kap. 2 och 4–8 §§, 3 kap. 1 §, 4 kap. 4 och 6–11 §§, 5 kap. 1, 6 och 8 §§, 6 kap. 1 §, 8 kap. 1 och 3 §§, 9 kap. 1 §, 10 kap. 2 och 3 §§, 11 kap. 1 §, 12 kap. 5 och 7 §§, 14 kap. 1, 2, 5 och 6 §§, 15 kap. 1–3 §§, 16 kap. 1 §, bilaga 1–3 samt rubrikerna närmast före 2 kap. 7 § och 8 §, 4 kap. 6 §, 8 § och 10 §, 5 kap. 6 § och 8 §, 10 kap. 3 §, 12 kap. 5 § och 7 §, 14 kap. 1 § och 5 § och 15 kap. 1 § och 3 § ska ha följande lydelse.

1 kap.

1 § Dessa föreskrifter gäller för beredskapsverksamheten vid kärntekniska anläggningar som Strålsäkerhetsmyndigheten har klassificerat i beredskapskategori 1, 2 eller 3.

3 §¹ Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i strålskyddslagen (2018:396), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

I föreskrifterna avses med

anläggningsområde: avgränsat markområde med en kärnteknisk anläggning eller en byggnad där kärnteknisk verksamhet bedrivs,

krisorganisation: organisation inom den kärntekniska verksamheten för att hantera och begränsa konsekvenserna av en radiologisk nödsituation till dess att verksamheten övergår i en organisation för fortsatt omhändertagande av anläggningen,

¹ Ändringen innebär bl.a. att tredje till femte, nionde och trettonde till femtonde styckena tas bort.

brytpunkt: plats där enheterna kan samlas, om stora resurser har kallats till en insats,

kriterier för information: händelsebeskrivningar som är fastställda vid den kärntekniska anläggningen och som är anpassade till de nivåer för information som anges i bilaga 1,

kriterier för larm: detaljerade tekniska eller radiologiska villkor eller händelsebeskrivningar som är fastställda vid den kärntekniska anläggningen och som är anpassade till de nivåer för larmning som anges i bilaga 1, och

källtermsberäkning: beräkning för att kunna fastställa den mängd och sammansättning av radioaktiva ämnen som har frigjorts eller som kan komma att frigöras till omgivningen vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

2 kap.

2 §² Beredningsplanen enligt 2 kap. 5 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning ska ange referenser till styrdokument samt instruktioner, rapporter, handledningar och åtgärdslistor som ska vara ett operativt stöd till personalen i krisorganisationen.

Det ska framgå av beredningsplanen hur den är koordinerad med anläggningens plan för fysiskt skydd samt med berörda myndigheters och organisationers beredningsplaner.

4 § Tillståndshavaren ska identifiera och dokumentera de förhållanden som kan uppstå vid olika händelser eller händelseförlopp och som ligger till grund för planeringen och utformningen av beredningsverksamheten.

5 § Krisorganisationen ska, med avseende på bemanning, inställetid, uthållighet, utrustning, hjälpmedel, ändamålsenliga lokaler och samverkan med berörda myndigheter och organisationer, vara dimensionerad för att kunna hantera och begränsa konsekvenserna av de förhållanden som avses i 4 §.

6 § Tillståndshavaren ska vidta de åtgärder som behövs för att räddningstjänst, polismyndighet och andra myndigheter som kan förutses anlända till anläggningen vid en radiologisk nödsituation, ska kunna använda sina ordinarie radiosambandsystem. Åtgärderna ska omfatta anläggningsområdet samt byggnader och utrymmen som är prioriterade för tillträde vid en radiologisk nödsituation.

6 a § Tillståndshavaren ska vidta de åtgärder som behövs för att vid en radiologisk nödsituation kunna ta emot utrustning och annat stöd från externa organisationer i den omfattning som rimligen kan förutses.

² Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1

7 § Krisorganisationen vid en anläggning där det finns kärnkraftsreaktorer ska kunna hantera en samtidig radiologisk nödsituation vid samtliga reaktorblock på anläggningen under minst en vecka.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 2

8 § Krisorganisationen vid en anläggning i beredskapskategori 2 ska kunna hantera en radiologisk nödsituation under minst en vecka.

3 kap.

1 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 1 ska vid ett nödläge kunna etablera ett logistikcenter på en i förväg utsedd plats. Utgångspunkt för etableringen av logistikcentret ska vara de förhållanden som avses i 2 kap. 4 §. Logistikcentret ska kunna utgöra brytpunkt för transport av personal och utrustning till och från anläggningen.

Tillståndshavaren ska vidta förberedande åtgärder för att vid behov kunna etablera ett logistikcenter inom ett dygn.

4 kap.

4 § Tillståndshavaren ska ha dokumenterade rutiner och tillgång till system för att kalla in krisorganisationens personal. Rutinerna ska hållas aktuella och systemen ska prövas regelbundet. Resultaten av proven ska dokumenteras.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1

6 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 1 ska se till att det dygnet runt finns en person tillgänglig som har kompetens att självständigt bedöma om något kriterium för larm är uppfyllt och som har befogenhet att besluta om att utlösa larm på tillämplig nivå. Personen ska på begäran av skiftchef kunna inställa sig inom 15 minuter som stöd i det centrala kontrollrummet eller i annan lokal varifrån processen styrs eller övervakas.

7 § Krisorganisationens ledningsfunktion ska fungera inom två timmar efter utlöst larm.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 2

8 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 2 ska se till att det dygnet runt finns personal tillgänglig som har kompetens att självständigt bedöma om något kriterium för larm är uppfyllt och som har befogenhet att besluta om att utlösa larm på tillämplig nivå. Sådan personal ska kunna inställa sig som stöd vid anläggningen inom en timme.

9 § Utgångspunkten för aktivering och etablering av krisorganisationen ska vara de förhållanden som avses i 2 kap. 4 §.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 3

10 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 3 ska se till att det dygnet runt finns personal tillgänglig som har kompetens att självständigt bedöma om det vid en händelse finns behov av att aktivera krisorganisationen. Sådan personal ska kunna inställa sig som stöd vid anläggningen inom två timmar.

11 § Utgångspunkten för aktivering och etablering av krisorganisationen ska vara de förhållanden som avses i 2 kap. 4 §.

5 kap.

1 § Tillståndshavaren ska inom eller i direkt anslutning till anläggningsområdet ha en ordinarie ledningscentral som krisorganisationens ledningsfunktion kan styra verksamheten från vid en radiologisk nödsituation.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1

6 § Den ordinarie ledningscentralen för en anläggning i beredskapskategori 1 ska ha fast ansluten, prioriterad reservkraft som klarar minst en veckas kontinuerlig drift utan bränslepåfyllning.

Den alternativa ledningscentralen ska ha tillgång till reservkraft.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 2

8 § Den ordinarie ledningscentralen för en anläggning i beredskapskategori 2 ska ha tillgång till reservkraft.

6 kap.

1 § Tillståndshavaren ska se till att det finns tydligt markerade samlingsplatser vid anläggningen som personer utan utpekade uppgifter inom krisorganisationen ska bege sig till vid en radiologisk nödsituation.

Vid varje samlingsplats ska det finnas

1. dokumenterade instruktioner för vilka åtgärder som ska vidtas vid samlingsplatsen,
2. kommunikationsutrustning som möjliggör kontakt med såväl den ordinarie som den alternativa ledningscentralen, och
3. nödbelysning.

8 kap.

1 § Tillståndshavaren ska se till att det vid, eller i nära anslutning till, anläggningen finns personlig skyddsutrustning tillgänglig för all personal som ingår i eller kallas in som stöd till krisorganisationen.

3 § Tillståndshavaren ska ha dokumenterade rutiner för persondosimetri vid en radiologisk nödsituation. Rutinerna ska omfatta hur dosimetrar och tillhörande utvärderingsutrustning ska hanteras samt hur personaldoser ska registreras och följas upp.

9 kap.

1 § Tillståndshavaren ska ha en dokumenterad och prövad plan för hur anläggningen ska utrymmas vid en radiologisk nödsituation.

10 kap.

2 § Tillståndshavaren ska ha specificerade kompetenskrav samt kort- och långsiktiga utbildnings- och övningsplaner för personal i krisorganisationen. Personalens deltagande i utbildningar och övningar ska dokumenteras och bevaras för varje person.

Det ska finnas dokumenterade rutiner för att följa upp personalens kompetens inom respektive befattning i krisorganisationen.

Erfarenheter från genomförda övningar ska dokumenteras och utgöra grund för att utveckla krisorganisationen.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1 eller 2

3 § All personal vid en anläggning i beredskapskategori 1 eller 2 som under eller efter en radiologisk nödsituation kan komma att göra insatser på platser där det finns risk för höga stråldoser eller omfattande personkontamination med radioaktiva ämnen, ska ha kunskap om vilka arbetsformer och strålskyddsåtgärder som gäller i en sådan miljö.

11 kap.

1 § Tillståndshavaren ska se till att det vid en radiologisk nödsituation då krisorganisationen har trätt i funktion, finns utsedda personer vid anläggningen som står i kontakt med Strålsäkerhetsmyndigheten i frågor om strålskydd, säkerhet och fysiskt skydd.

12 kap.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1 eller 2

5 § Aktuella meteorologidata för en anläggning i beredskapskategori 1 eller 2 ska kunna avläsas från såväl den ordinarie som den alternativa ledningscentralen samt från centralt kontrollrum eller bevakningscentral.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 3

7 § Aktuella meteorologiparametrar för en anläggning i beredskapskategori 3 ska mätas kontinuerligt och data registreras.

14 kap.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1

1 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 1 ska se till att det finns fast placerade, direktvisande detektorer för att mäta externstrålning och, när så behövs, luftaktivitet, på samlingsplatser och i den ordinarie ledningscentralen samt i centralt kontrollrum, bevakningscentral och annan lokal som planeras att vara kontinuerligt bemannad under mer än ett dygn vid en radiologisk nödsituation.

2 § Vid en anläggning där det finns kärnkraftsreaktorer, ska det i varje reaktorinneslutning, huvudskorsten samt skorsten för haverifiltersystem finnas fast installerade detektorer för att mäta strålningsnivåer vid en radiologisk nödsituation. Detektorerna ska kunna mäta strålningsnivåer upp till de nivåer som kan uppkomma vid smält bränsle. Mätvärdena ska registreras och kunna avläsas i den ordinarie ledningscentralen och i centralt kontrollrum.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 2

5 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 2 ska se till att det finns fast placerade, direktvisande detektorer för att mäta externstrålning och, när så behövs, luftaktivitet, på samlingsplatser och i den ordinarie ledningscentralen samt i centralt kontrollrum, bevakningscentral och annan lokal som planeras att vara kontinuerligt bemannad under mer än ett dygn vid en radiologisk nödsituation.

6 § Det ska finnas fast installerade detektorer i huvudskorstenen och andra kontrollerade utsläppsvägar för att mäta strålningsnivåer vid en radiologisk nödsituation. Detektorerna ska kunna mäta de strålningsnivåer som kan uppstå vid en radiologisk nödsituation.

Mätvärdena ska registreras och kunna avläsas centralt från någon plats vid anläggningen.

15 kap.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 1

1 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 1 ska se till att det finns filter monterade som absorberar radioaktiva ämnen i ventilationsvägarna för tilluft till den ordinarie ledningscentralen, centralt kontrollrum och bevakningscentral.

I annan lokal än som sägs i första stycket ska, om lokalen planeras att vara kontinuerligt bemannad under mer än ett dygn vid en radiologisk nödsituation, ventilationsvägarna för tilluft vara utrustade med filter som absorberar radioaktiva ämnen. Filtreerad tilluft behövs dock inte om

lokalen är belägen så att sannolikheten för betydande luftkontamination är liten.

Ventilationsfilter ska provas och kontrolleras i enlighet med bilaga 3.

2 § Vid en anläggning där det finns kärnkraftsreaktorer, ska ventilationsvägar som vid en radiologisk nödsituation är avsedda att användas för frånluftsventilation av reaktorbyggnaden vid en kokvattenreaktor eller av bränsle- och hjälpsystembyggnader vid en tryckvattenreaktor vara utrustade med nödventilationsfilter.

Nödventilationsfilter ska provas och kontrolleras i enlighet med bilaga 3.

Särskilda bestämmelser för anläggning i beredskapskategori 2

3 § Tillståndshavaren för en anläggning i beredskapskategori 2 ska se till att det finns filter monterade som absorberar radioaktiva ämnen i ventilationsvägarna för tilluft till den ordinarie ledningscentralen, centralt kontrollrum och bevakningscentral.

I annan lokal än som sägs i första stycket ska, om lokalen planeras att vara kontinuerligt bemannad under mer än ett dygn vid en radiologisk nödsituation, ventilationsvägarna för tilluft vara utrustade med filter som absorberar radioaktiva ämnen. Filtreerad tilluft behövs dock inte om lokalen är belägen så att sannolikheten för betydande luftkontamination är liten.

Ventilationsfilter ska provas och kontrolleras i enlighet med bilaga 3.

Kap. 16

1 § Tillståndshavaren ska, utöver vad som framgår av 4 kap. 5 §, 12 kap. 4 §, 14 kap. 4 och 7 §§ samt 15 kap. 1–3 §§, se till att utrustning och hjälpmedel som ingår i krisorganisationen omfattas av kontrollprogram för att säkerställa tillgänglighet och funktionalitet.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juni 2018.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

MATS PERSSON

Ulf Yngvesson

Nivåer för larmning och information

Larmning

Haverilarm

En händelse eller störning, som medför att utsläpp pågår eller inte kan uteslutas inom de närmaste tolv timmarna, har inträffat vid en anläggning i beredskapskategori 1.

Händelsen medför att skyddsåtgärder utanför anläggningsområdet är nödvändiga.

Höjd beredskap

En händelse eller störning som hotar anläggningens säkerhet har inträffat vid en anläggning i beredskapskategori I. Anläggningen

1. avviker från förväntad funktion vid störd drift så att minst två barriärer har genombrutits eller påtagligt hotats, eller

2. har utsatts för påverkan vars konsekvenser inte är analyserade eller av annan anledning inte går att överblicka.

Inga utsläpp av radioaktiva ämnen som påkallar skyddsåtgärder för omgivningen har förekommit.

Områdeslarm

En händelse eller störning som hotar anläggningens säkerhet har inträffat vid en anläggning i beredskapskategori 2.

Utsläpp av radioaktiva ämnen som påkallar skyddsåtgärder för omgivningen pågår eller kan inte uteslutas.

Information

Anläggningsberedskap

En händelse som ställer krav på stöd till den ordinarie linjeorganisationen för att hantera situationen har inträffat vid en anläggning i beredskapskategori 1.

Händelsen bedöms inte påverka anläggningens säkerhet.

Information om tillbud

En händelse eller störning som medför skador eller risk för skador på personal eller anläggning har inträffat vid en anläggning i beredskapskategori 2 eller 3.

Händelsen bedöms inte påverka anläggningens säkerhet.

Meteorologidata

Krav på viss meteorologiutrustning

Anläggning i beredskapskategori 1

Utrustningen ska mäta

1. vindriktning och vindhastighet på cirka 10 meters höjd över marknivån,
2. temperatur på cirka 2 respektive cirka 10 meters höjd, samt
3. temperatur, vindriktning och vindhastighet på cirka 100 meters höjd.

Anläggning i beredskapskategori 2

Utrustningen ska mäta

1. vindriktning och vindhastighet på cirka 10 meters höjd över marknivån,
2. temperatur på cirka 2 respektive cirka 10 meters höjd, samt
3. temperatur, vindriktning och vindhastighet på en höjd som lägst motsvarar anläggningens högsta utsläppspunkt.

Anläggning i beredskapskategori 3

Utrustningen ska mäta temperatur, vindriktning och vindhastighet enligt överenskommelse med Strålsäkerhetsmyndigheten.

Anmälan och dokumentation

- Utrustning som avses i 12 kap. 1 § får, utan särskild anmälan till Strålsäkerhetsmyndigheten, vara ur drift under en period av högst 24 timmar för underhåll av utrustningen eller vid funktionsfel.
- När den ordinarie utrustningen är ur funktion ska meteorologidata som är representativa för anläggningen hämtas in på annat sätt.
- Avställning som är planerad och avsedd att pågå längre än 24 timmar ska i förväg anmälas till Strålsäkerhetsmyndigheten. Av anmälan ska framgå skälen till avställningen samt vilken metod för kompensatorisk insamling av meteorologidata som ska användas.
- Underhåll eller funktionsfel som ger upphov till avbrott ska, oberoende av avbrottets längd, dokumenteras.

Provning och kontroll av ventilationsfilter

Kraven i denna bilaga är tillämpliga på provning och kontroll av ventilationsfilter i system för tilluft i vissa lokaler. Kraven gäller också nödventilationsfilter i de ventilationsvägar för frånluft som vid en radiologisk nödsituation kan innehålla radioaktiva ämnen. I filtersystemen ska ingå filterenheter som består av kol- och partikelfilter och som är avsedda att avskilja radioaktiv jod och radioaktiva aerosoler från den passerande luftströmmen.

Kvalitetssäkring

Instruktion och rutiner för provning och kontroll av kol- och partikelfilter ska vara dokumenterade i anläggningens kvalitetssystem.

Avskiljningsgrad

Avskiljningsgraden ska vara

1. minst 98 procent av metyljodid för kolfilter i kassett eller motsvarande refillfilter, och
2. minst 99,97 procent av aerosoler med partikelstorlek upp till 5 mikrometer.

Kontroll av nya filter

Nya filter ska genomgå funktions- och tillverkningskontroll enligt dokumenterade rutiner.

Monteringskontroll

Efter montering av nya filter eller efter andra ingrepp i filterbankar, ska kontroll av filtren göras för att söka efter mekaniska skador och läckage.

Löpande kontroll

Kontroll av filtrens avskiljningsgrad ska göras

1. vid misstanke om påverkan på filter exempelvis av kemikalier, brand eller vätska, eller
2. vid misstanke om att avskiljningsgraden inte är tillräcklig.

Systemet för nödventilationsfilter ska testas med lämpliga tidsintervall för att säkerställa att det är operativt. Flöden, elsystem och samverkan med andra ventilationssystem ska då kontrolleras.

Dokumentation

Tillståndshavaren ska journalföra kontroller som har utförts och händelser som bedöms ha haft betydelse för filtersystemets funktion.